

สมาคมดาราศาสตร์ไทย

ประวัติความเป็นมา

สมาคมดาราศาสตร์ไทย มีชื่อเดิมว่า สมาคมนักดาราศาสตร์ เป็นสมาคมทางวิชาการด้านดาราศาสตร์ มีที่ทำการอยู่ ณ ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสมาคมจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523 และได้จดทะเบียนกับสำนักงานจดทะเบียนกรุงเทพมหานคร กองตำรวจสันติบาล กรมตำรวจ เลขลำดับที่ จ.1781 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2524 โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ

1. ส่งเสริมการศึกษาทางดาราศาสตร์
2. สนับสนุนการค้นคว้าและงานวิจัยทางดาราศาสตร์
3. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการดาราศาสตร์
4. ให้ความร่วมมือและประสานงานทางดาราศาสตร์กับบุคคลและองค์การทั้งในและนอกประเทศ
5. ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

สมาคมฯ เกิดขึ้นจากบุคคลจำนวนมาก ร้อยคนที่เข้าร่วมสัมมนาดาราศาสตร์ ณ ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ ระหว่างวันที่ 25-26 กันยายน พ.ศ. 2521 ซึ่งประกอบด้วยนักดาราศาสตร์บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิชาดาราศาสตร์จากหลายสถาบันทั่วประเทศ เช่น อาจารย์ผู้สอนวิชาดาราศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏ ครูอาจารย์ผู้สอนดาราศาสตร์ในโรงเรียนบางแห่งของกรมสามัญ

ศึกษา นักวิทยาศาสตร์จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นายทหารจากกรมแผนที่ทหารและ กรมอุทกศาสตร์ เป็นต้น ร่วมกันก่อตั้งโดยมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะมีสมาคมทางวิชาการด้านดาราศาสตร์เกิดขึ้น ดังนั้นจึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อก่อตั้งสมาคมดาราศาสตร์แห่งประเทศไทย จำนวน 12 คน คือ

1. นายระวี ภาวิไล ประธานคณะกรรมการ
2. นายสมหวัง ดันตลักษ์ณ์ รองประธานกรรมการ
3. นายประยูร ร่มโพธิ์ คณะทำงาน
4. นายขาว เหมือนนวงศ์ คณะทำงาน
5. นายสุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์ คณะทำงาน
6. นายระวี สงวนทรัพย์ คณะทำงาน
7. นายกนก จันทร์ขจร คณะทำงาน
8. นายสุมิตร นิการักษ์ คณะทำงาน
9. นายพรชัย ศรีวิสิทธิ์ คณะทำงาน
10. นางกุหลาบ ลิปรัตน์สกุล คณะทำงาน
11. นายนิพนธ์ ทรายเพชร

- เลขานุการกรรมการ
12. นางสาวยุพา วานิชชัย
ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการได้ประชุมร่างระเบียบข้อบังคับและเสนอขออนุญาตจัดตั้งสมาคมฯ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติและได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสมาคมได้ตามใบอนุญาตเลขที่ ต.275/2523 ออกเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523 ในชื่อว่า สมาคมนักดาราศาสตร์

ต่อมาที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ได้ลงมติให้เปลี่ยนชื่อสมาคมเป็น สมาคมดาราศาสตร์ไทย ซึ่งสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ และกรมตำรวจได้รับทราบและอนุมัติเรียบร้อยแล้วเมื่อ พ.ศ. 2531

ชื่อย่อของสมาคมดาราศาสตร์ไทย คือ สดท. และมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Thai Astronomical Society ชื่อย่อ TAS.

หลังจากได้จดทะเบียนตั้งสมาคมนักดาราศาสตร์เรียบร้อยแล้วจึงมีคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ตามระเบียบข้อบังคับโดยมีนายกสมาคมบริหารงานสมัยละ 2 ปี สืบต่อกันมาเป็นลำดับดังนี้

- สมัยที่ 1 พ.ศ. 2525-2526
นายระวี ภาวิไล
- สมัยที่ 2 พ.ศ. 2527-2528
นายระวี ภาวิไล
- สมัยที่ 3 พ.ศ. 2529-2530
นายสิงห์โต ปุกหุด
- สมัยที่ 4 พ.ศ. 2531-2532
นายสิงห์โต ปุกหุด
- สมัยที่ 5 พ.ศ. 2533-2534
นายนิพนธ์ ทรายเพชร
- สมัยที่ 6 พ.ศ. 2535-2536
นายนิพนธ์ ทรายเพชร
- สมัยที่ 7 พ.ศ. 2537-2538
นายระวี ภาวิไล
- รักษาการณ 1 มกราคม-30 มิถุนายน พ.ศ. 2539
นายระวี ภาวิไล
- สมัยที่ 8 พ.ศ. 2539(ก.ค.)-2540
นายนิพนธ์ ทรายเพชร
- สมัยที่ 9 พ.ศ. 2541-2542
นายนิพนธ์ ทรายเพชร

สมาคมดาราศาสตร์ไทย(สดท.)

The Thai Astronomical Society(TAS)

สภาพปัจจุบัน

สมาคมดาราศาสตร์ไทยได้เติบโต เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับด้วยการสนับสนุนของสมาชิกและผู้สนใจดาราศาสตร์ทั่วประเทศ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ หลายประการในรอบปี การบริหารสมาคมเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา และมีรายละเอียดต่อไปนี้

ก. สมาชิกของสมาคม มี 5 ประเภทคือ

1. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่บุคคลที่ทรงเกียรติคุณในวิชาดาราศาสตร์หรือวิชาการอื่นซึ่งคณะกรรมการบริหารสมาคมได้ลงมติเชิญให้เป็นสมาชิก

2. สมาชิกผู้ใหญ่ ได้แก่บุคคลที่บรรลุนิติภาวะและสนใจในดาราศาสตร์สาขาใดสาขาหนึ่งหรือวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องกับดาราศาสตร์ (เดิมแยกเป็นสมาชิกสามัญ และภาคีสมาชิก สมาชิกสามัญเท่านั้นที่มีสิทธิ์ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการบริหารสมาคมฯ)

3. สมาชิกสถาบัน ได้แก่สถาบันการศึกษา หรือสมาคมหรือองค์กร หรือนิติบุคคลอื่น ๆ

4. ยูวสมาชิก ได้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งมีความสนใจดาราศาสตร์ และมีอายุไม่เกิน 22 ปี

5. สมาชิกอุปการคุณ ได้แก่ผู้ที่สละทรัพย์สินเพื่อเป็นการอุปการะกิจการของสมาคมดาราศาสตร์ไทย

จำนวนสมาชิกสมาคมดาราศาสตร์ไทย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

นับถึงวันที่	จำนวนสมาชิก						
	ประเภทสมาชิก						
	กิตติมศักดิ์	อุปการคุณ	สามัญ	ภาคี	ยูวสมาชิก	รวม(คน)	สถาบัน(แห่ง)
5 ธ.ค. 23	-	-	35	5	36	76	-
5 ธ.ค. 24	-	-	135	32	229	396	-
5 ธ.ค. 25	-	-	164	93	572	829	-
5 ธ.ค. 27	1	-	86	72	573	732	-
5 ธ.ค. 28	1	-	99	135	1,058	1,293	-
5 ธ.ค. 29	1	-	134	245	1,961	2,341	-
5 ธ.ค. 30	1	1	114	169	1,139	1,424	76
5 ธ.ค. 31	2	3	152	269	1,095	1,521	104
5 ธ.ค. 32	2	3	145	207	1,201	1,558	90
5 ธ.ค. 33	2	3	150	220	1,100	1,475	86
5 ธ.ค. 34	2	3	165	215	1,150	1,535	50
			ตลอดชีพ	รายปี			
5 ธ.ค. 35	2	3	115	310	1,200	1,630	40
5 ธ.ค. 36	3	3	146	380	810	1,342	35
5 ธ.ค. 37	3	3	344	410	456	1,216	31
5 ธ.ค. 38	2	3	380	388	626	1,399	17
31 ธ.ค. 39	2	3	418	400	408	1,231	16
30 พ.ย. 40	2	3	473	410	622	1,510	14

ที่มา : ทะเบียนของสมาคมดาราศาสตร์ไทย

สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนที่เหลือกระจายอยู่ทั่วประเทศและมีสมาชิก 2 คน เป็นนักดาราศาสตร์ชาวญี่ปุ่นพำนักอยู่ในประเทศญี่ปุ่น

ข. กิจกรรมของสมาคมดาราศาสตร์ไทย

กิจกรรมต่างๆ ของสมาคมดาราศาสตร์ไทย ซึ่งจัดขึ้นตลอดทั้งปีนั้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ที่ว่า “ส่งเสริมการศึกษาทางดาราศาสตร์” และ “เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการดาราศาสตร์” นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือกับท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ ศูนย์วิทยาศาสตร์ เพื่อการศึกษาแห่งชาติในการจัดกิจกรรมพิเศษทางดาราศาสตร์ด้วย ต่อไปนี้เป็นกิจกรรมหลักเพื่อส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการดาราศาสตร์

1. จัดพิมพ์สารสมาคมดาราศาสตร์ไทย “ทางช้างเผือก” เป็นวารสารราย 3 เดือนขนาด 8 หน้ายก จำนวน 64 หน้า เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์กับสมาชิกและผู้สนใจทางดาราศาสตร์ ในสารจะมีบทความและสารคดีทางดาราศาสตร์และอวกาศ เช่นข่าวดาราศาสตร์/อวกาศ ปฏิทิน ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ บทความเกี่ยวกับสิ่งค้นพบใหม่ของดาวเคราะห์ ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ เนบิวลา ดวงจันทร์ และอื่นๆ รวมทั้งการสำรวจอวกาศ โดยอาศัยยานอวกาศ/ดาวเทียม นับว่าเป็นวารสารวิชาการเบื้องต้นทางดาราศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจทั่วไป

2. บรรยาย เป็นการบรรยายทางดาราศาสตร์/อวกาศโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ด้านดาราศาสตร์และอวกาศเดือนละครั้ง ในห้องมหกรรม อาคาร 2 (อาคารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ ในการบรรยายแต่ละครั้งจะมีสมาชิกและผู้สนใจเข้าฟัง

เป็นจำนวนมาก สำหรับสมาชิกที่ไม่สามารถเข้าฟังได้อาจติดตามรายงานสรุปจาก “แฉวงดาราศาสตร์” ในสาร “ทางช้างเผือก”

3. ฝึกอบรม เป็นการฝึกอบรมพิเศษเฉพาะเรื่องแบบเข้มข้น โดยมีหลักสูตรและระยะเวลาของการฝึกอบรมต่างๆ กัน เช่นการอบรมสร้างกล้องดูดาวอย่างง่าย ใช้เวลาฝึกอบรม 1 วัน เป็นการฝึกปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมสามารถประกอบกล้องดูดาวอย่างง่ายได้เอง และนำไปใช้ส่องดูดวงจันทร์ ดาวเสาร์ ดาวพฤหัสบดีได้อย่างน่าตื่นเต้น

การฝึกอบรมที่นับว่าสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการปลูกฝังให้ผู้สนใจดวงดาวมีความรัก มีความสนใจใฝ่ศึกษาดาราศาสตร์ต่อไป คือโครงการนักดาราศาสตร์ในอนาคต (Future Astronomer หรือ FA อ่านว่าฟ้า) โครงการนี้เป็นการอบรมดาราศาสตร์ระยะยาวขึ้น โดยมีหลักสูตรภาคทฤษฎี 30 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 18 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมการถ่ายภาพดาราศาสตร์ด้วย

4. จัดดาราศาสตร์สัญจรเป็นการนำสมาชิกเดินทางไปดูดาวในชนบท โดยเฉพาะ ณ อุทยานแห่งชาติ เช่น สำนักปฏิบัติธรรมมกุฏศิวันใกล้เขาใหญ่ แก่งกระเจาน แจ้ซ้อณ เขาสอยดาว ฯลฯ เพื่อสัมผัสกับท้องฟ้าอันสวยงามที่เต็มไปด้วยดาวมากมาย นอกจากสมาชิกจะเรียนรู้ดูดาวเป็นแล้วยังมีโอกาสดูดาวเคราะห์ผ่านกล้องโทรทรรศน์ดูเนบิวลา กาแล็กซีที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ สมาคมฯ จัดดาราศาสตร์สัญจรในวันสุดท้าย สัปดาห์ ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง

5. จัดค่ายดาราศาสตร์เป็นกิจกรรมพิเศษที่จัดเนื่องในโอกาสสำคัญๆ เช่น ค่ายดาราศาสตร์รุ่นสุริยุปราคาเต็มดวงค่ายดาราศาสตร์รุ่นสารสนเทศ

ดาราศาสตร์ไทย เป็นต้น เป็นการคัดเลือกเยาวชนจากทั่วประเทศ จังหวัดละ 1-2 คน เพื่อมาเรียนรู้ดาราศาสตร์ร่วมกันเป็นเวลา 4-5 วัน

6. แข่งขันตอบปัญหาดาราศาสตร์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นปีละ 1 ครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศเข้าแข่งขัน โดยผ่านกระบวนการตอบคำถามในห้องสอบตามปกติ และชิงชนะเลิศโดยวิธีการตอบคำถามบนเวที

7. แข่งขันภาพวาดทางดาราศาสตร์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นปีละ 1 ครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศส่งภาพวาดทางดาราศาสตร์เข้าประกวด

8. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการและองค์กรอื่นๆ เป็นการให้การสนับสนุนทางวิชาการด้านดาราศาสตร์ เช่นจัดวิทยากรและอุปกรณ์เพื่อบรรยายและตั้งกล้องดูดาวแก่ค่ายดาราศาสตร์ ณ โรงเรียน เช่น ค่ายดาราศาสตร์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ค่ายดาราศาสตร์โรงเรียนสาธิต(ฝ่ายประถม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ จัดวิทยากรและอุปกรณ์ในโครงการกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดกิจกรรมดูดาวกลางกรุงร่วมกับศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา และอื่นๆ

ค. ค่าบำรุง (ตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2541)

1. สมาชิกผู้ใหญ่รายปี ชำระค่าบำรุงสมาคมฯ ปีละ 250 บาท

2. สมาชิกผู้ใหญ่ตลอดชีพ ชำระค่าบำรุงสมาคมฯ 3,000 บาท

3. ยูวสมาชิก ชำระค่าบำรุงสมาคมฯ ปีละ 100 บาท

4. สมาชิกสถาบัน ชำระค่าบำรุงสมาคมฯ ปีละ 300 บาท

ง. การบริหารสมาคม เป็นไปตามข้อบังคับสมาคมดาราศาสตร์ไทย พ.ศ. 2523 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541) เช่น คณะกรรมการบริหารต้องประกอบด้วยผู้ที่สมาชิกเลือกตั้งอย่างน้อย 9 คน และไม่เกิน 19 คน อยู่ในตำแหน่งได้สมัยละ 2 ปี ตามปีปฏิทิน นายกสมาคมดำรงตำแหน่งติดต่อกันสมัยละ 2 ปีได้สองสมัยถ้าได้รับเลือก เป็นต้น

จ. สำนักงานของสมาคม

ชั้น 1 อาคาร 4 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ

928 สุขุมวิท คลองเตย กรุงเทพฯ

10110 โทรศัพท์ 381-7409-10

โทรสาร 381-7410

E-mail : thaiastro@mozart.inet.co.th

ค้นหาข้อมูลดาราศาสตร์ได้ที่ <http://thaiastro.nectec.or.th>

สมาคมดาราศาสตร์ไทยเป็นสมาคมแห่งหนึ่งซึ่งมีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและยกระดับการศึกษาค้นคว้าทางด้านดาราศาสตร์ทำให้คนไทยมีความรู้และความสนใจมากขึ้นตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับดาราศาสตร์ไม่ว่าเป็นเรื่องของสุริยุปราคาเต็มดวง หรือเรื่องของฝนดาวตกก็ตาม ประชาชนคนไทยติดตามดูและศึกษากันอย่างกว้างขวางขึ้น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีการสอนรายวิชาทางดาราศาสตร์และมีอุปกรณ์ด้านดาราศาสตร์ที่ทันสมัยมากขึ้น

โครงการในอนาคตของสมาคม

สมาคมดาราศาสตร์ไทยในปัจจุบันมีอุปกรณ์ทางดาราศาสตร์คือกล้องโทรทรรศน์จำนวนหลายกล้อง กล้องใหญ่ที่สุดคือกล้องซมิคท์-แคสสิเกรน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 14 นิ้ว ทุกกล้องเป็นประเภทที่เคลื่อนย้ายได้จึงสะดวกในการให้บริการดาราศาสตร์สัญจร และการจัดค่ายดาราศาสตร์ แต่สมาคมฯ ยังไม่มีหอดูดาวถาวรซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยหรือเข้าร่วมโครงการศึกษาวิจัยทางดาราศาสตร์กับองค์กรต่างประเทศ นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์หลักในการค้นหาดาวหางซึ่งเป็นการค้นหาที่อยู่ในวิสัยที่สมาคมดาราศาสตร์ไทยจะพึงกระทำได้

ในการปูพื้นฐานทางดาราศาสตร์นั้นจำเป็นต้องมีคำ หรือศัพท์ทางดาราศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีคำศัพท์ทางดาราศาสตร์

ดังนั้นสมาคมดาราศาสตร์ไทยจึงมีโครงการในอนาคต 3 โครงการคือ

1. โครงการปทานุกรมหรือคำศัพท์ทางดาราศาสตร์/อวกาศ
2. โครงการค้นหาดาวหาง
3. โครงการหอดูดาวถาวรของสมาคมดาราศาสตร์ไทย

นิพนธ์ ทรายเพชร